

Anonimizált változat

Fordítás

C-593/21 - 1

C-593/21. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2021. szeptember 24.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour de cassation (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. szeptember 10.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

NY

Ellenérdekű fél:

Herios SARL

A Cour de cassation de Belgique

Ítélet

[omissis] [az ítélet hivatkozása]

[omissis] NY

felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél,

[omissis] [a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél ügyvédjének azonosítása]

kontra

HERIOS korlátolt felelősségű társaság [omissis] [az ellenérdekű fél azonosítása]

ellenérdekű fél a felülvizsgálati eljárásban

[omissis] [az ellenérdekű fél ügyvédjének azonosítása]

I. A Cour de cassation előtti eljárás

A felülvizsgálati kérelem a cour d'appel de Liège (liège-i fellebbviteli bíróság) 2020. január 16-i ítélete ellen irányul.

[omissis]

[omissis] [az eljárásra vonatkozó megfontolások]

II. A tényállás és az eljárás előzményei

[omissis] [A] tényállást és az eljárás előzményeit a következőképpen lehet összefoglalni.

Az ellenérdekű fél kereskedelmi ügynöki szerződést kötött a Pöensgen nevű német társasággal, amelynek értelmében kizárólagos joggal rendelkezett a megbízó termékeinek Belgiumban, Franciaországban és Luxemburgban történő értékesítésére.

2009-ben az ellenérdekű fél szóbeli szerződés keretében alügynökként alkalmazta a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felet, és a fent hivatkozott területen a Pöensgen által forgalmazott árukra vonatkozó megállapodások megkötésével bízta meg.

2015 végén és 2016 elején megbeszélésekre került sor a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél, az ellenérdekű fél és a Pöensgen között arról, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél közvetlenül végezze a kereskedelmi ügynöki tevékenységet, és az ellenérdekű fél hagyja abba a kapcsolódó tevékenységeit, azonban e tárgyalások nem vezettek sikerre.

2016. június 8-án a Pöensgen társaság hat hónapos felmondási idővel bejelentette az ellenérdekű féllel kötött szerződés felbontását, így a szerződéses jogviszony 2016. december 31-én megszűnt.

A [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél] 2017 januárjában a Pöensgen társaság kereskedelmi ügynökévé vált, és 2017 áprilisában szerződést kötöttek egymással.

2017. február 23-i levelében az ellenérdekű fél felmondta a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő féllel kötött szerződést olyan rendkívüli körülmények – az alapszerződés megszűnése – miatt, amelyek lehetetlenné tették a megbízó és az ügynök közötti bárminemű szakmai együttműködést.

2017. május 22-én az ellenérdekű fél és a Pöensgen társaság többek között abban állapodott meg egymással, hogy ez utóbbi lelépési díjat fizet a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél részére.

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél, mivel úgy vélte, hogy lelépési díj illeti meg azon új ügyfelek után, akiket az ellenérdekű fél számára ő szerzett, és akik vonatkozásában ez utóbbi a Pöensgen társaságtól kártalanításban részesült, az újonnan szerzett ügyfeleknek köszönhetően 2016-ban elért forgalomnak megfelelő lelépési díj megfizetése iránt keresetet indított az ellenérdekű féllel szemben.

Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél részére lelépési díjat állapított meg.

A megtámadott ítélet megváltoztatja ezt az ítéletet, és megállapítja, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél nem jogosult lelépési díjra.

III. A felülvizsgálati kérelem jogalapja

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél a következők szerint megfogalmazott jogalapot terjeszt elő:

A megsértett jogszabályi rendelkezések

- *a Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.5 cikke és X.18 cikkének első bekezdése;*
- *A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv (HL 1986. L 382., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 177. o.) 17. cikke (1) bekezdése és (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdése;*
- *a közösségi jognak a nemzeti jogi normákkal szembeni elsőbbségének általános elve.*

A kifogásolt határozatok és indokolások

A [omissis] [megtámadott] ítélet [különösen az alábbi indokok alapján] elutasítja a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kérelmét [omissis]:

„A kért lelépési díjat illetően

Az eljárásban részt vevő felek egyetértének abban, hogy kereskedelmi ügynöki szerződés állt fenn közöttük, amelyet a Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) 1.11. cikke olyan szerződésként határoz meg, amelynek értelmében az egyik felet, a kereskedelmi ügynököt a másik fél, a vele fölérendeltségi viszonyban nem álló megbízó azzal bízta meg, hogy állandó jelleggel, és díjazás ellenében tárgyalásokat folytasson, és adott esetben ügyleteket kössön.

A kereskedelmi ügynök kifejezetten jogosult alügynököt alkalmazni. A kereskedelmi ügynök, [az ellenérdekű fél] tehát az alügynök, [a felülvizsgálati

kérelmet előterjesztő fél] megbízójává válik, és ez utóbbi részére díjazást is kell fizetnie (a Code de droit économique [a gazdasági jogról szóló törvénykönyv] X.5. cikke).

A Pöensgen és [az ellenérdekű fél] között fennálló szerződéses jogviszony megszűnése miatt az alügynöki szerződés jogalapja szintén megszűnt.

[...]

A [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél] kérelme kizárólag a Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.18. cikkében előírt lelépési díjra vonatkozik, amelyre a kereskedelmi ügynök a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően bizonyos feltételek mellett jogosult.

[...]

Már csak azt kell megvizsgálni, hogy a [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél] megfelel-e a lelépési díj feltételeinek. A vonatkozó követelményeket a jogalkotó pontosan meghatározta.

A Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.18. cikke értelmében a kereskedelmi ügynök a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően lelépési díjra jogosult, ha új vevőket szerzett a megbízó javára, vagy jelentős mértékben bővítette a meglévő ügyfélkörrel fennálló kereskedelmi kapcsolatokat, amennyiben ez a megbízót a továbbiakban is jelentős előnyhöz juttathatja.

Az ügyfelek listájából és a [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél] által szolgáltatott jutalékokra vonatkozó számadatokból kitűnik, hogy [ez utóbbi] bővítette az [ellenérdekű fél] ügyfélkörét.

A Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.18. cikkének szövege alapján ezenkívül szükséges, hogy az újonnan szerzett vevők még a szerződéses jogviszony megszűnését követően is jelentős előnyhöz juttassák a megbízót.

A lelépési díj, amelyet az [ellenérdekű fél] a közötte és a Pöensgen társaság között fennálló kereskedelmi ügynöki szerződés megszüntetése miatt kapott, nem minősül olyan jelentős jövőbeni előnynek, amelyben [az ellenérdekű fél] a [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél] által szerzett új ügyfelek miatt részesült, e díjat jogszabály alapján kell megfizetni.

A lelépési díj iránti igény nem jövőbeli előny, hanem a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnéséből ered [...].

Mivel a Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.18. cikkének szövege egyértelmű, nem szükséges a [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél]

által a jelentős előny fogalmának értelmezésével kapcsolatban javasolt előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni.

A megszerzett ügyfelek a jövőben már nem juttathatják előnyhöz az [ellenérdekű felet]. Ebben az értelemben az [ellenérdekű fél] és a Pöensgen társaság között létrejött 2017. május 22-i megállapodás kifejezetten megerősíti, hogy e megállapodás végrehajtása révén rendezik a feleknek a 2006. [értsd: 2016.] december 31-én felmondott kereskedelmi ügynöki szerződésből eredő, a fizetésre, a tájékoztatásra, a számlázásra és a felelősségre vonatkozó valamennyi igényét, míg a [felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél] és a Pöensgen társaság továbbra is együtt dolgozik, és emellett együtt részesül a létrehozott ügyfélkörből származó előnyökből.

KIFOGÁSOK

A Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.5. cikke értelmében ellenkező kikötés hiányában a kereskedelmi ügynök a megbízásának teljesítése érdekében olyan alügynököket vehet igénybe, akik az ő felelőssége mellett járnak el, és akiknek a megbízójává válik.

A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 17. cikke (1) bekezdése értelmében a tagállamok kötelesek meghatározni a szerződés megszűnésekor a kereskedelmi ügynököt megillető kártalanítás különleges formáját.

A tagállamok választhattak a lelépési díj rendszere – amelynek az volt a célja, hogy az ügynöknek kártalanítást nyújtson a megbízó javára megszerzett ügyfélkör értékeért – és a szerződés elvesztéséből eredő kár megtérítésére vonatkozó rendszer között.

Az első alternatívát illetően a fent hivatkozott irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy:

„A kereskedelmi ügynök akkor és olyan mértékben jogosult kártalanításra, ha:

– megbízónak új vevőket szerzett, vagy a már meglévő vevőkkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte és a megbízó az e vevőkkel folytatott üzletből továbbra is jelentős haszonra tesz szert;

és

– ezen kártalanítás kifizetése, figyelembe véve az eset összes körülményeit, méltányos, különös tekintettel arra a jutalékra, amelytől a kereskedelmi ügynök az ilyen vevőkkel kötött üzletekkel kapcsolatban esett el. A tagállamok az ilyen körülményekre vonatkozóan úgy is rendelkezhetnek, hogy azok magukban foglalják a 20. cikk szerinti kereskedelmi korlátozó záradék alkalmazását”.

A Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv), amely a lelépési díjat választja, a X.18. cikkének első bekezdésében a következőket írja elő:

„A szerződés megszűnését követően a kereskedelmi ügynök lelépési díjra jogosult, ha a megbízó számára új ügyfeleket szerzett, vagy a meglévő ügyfélkörrel fennálló üzleti kapcsolatokat jelentős mértékben bővítette, amennyiben ez a megbízót a továbbiakban is jelentős előnyhöz juttathatja”.

Ugyanezen rendelkezés második bekezdése pontosítja, hogy ha a kereskedelmi ügynöki szerződés versenytilalmi kikötést tartalmaz, a megbízót ellenkező bizonyíték hiányában úgy kell tekinteni, mint aki jelentős előnyhöz jut.

Így a X.18. cikk ötödik bekezdésében foglalt kizárási esetektől – amelyek nem vonatkoznak a jelen ügyre – eltekintve a kereskedelmi alügynök jogosult lelépési díjra, amely a megbízóját (az alapjogviszony keretében a kereskedelmi ügynököt) terheli, ha bizonyítja, hogy e megbízónak ügyfélkört szerzett, vagy a meglévő ügyfélkörrel fennálló üzleti kapcsolatokat jelentős mértékben bővítette és e tevékenység az alügynöki szerződés megszűnését követően a megbízót jelentős előnyhöz juttatja.

A lelépési díj, amennyiben azt az ügynök részére a saját megbízója az alügynök által ezen ügynök részére szerzett ügyfélkör miatt fizeti meg, e tekintetben az alügynök megbízója részére a kereskedelmi alügynöki szerződés megszűnését követően juttatott „jelentős előnynek” minősül.

Sem az a tagadhatatlan tény, hogy az ügynöknek fizetett lelépési díj „a törvény által létrehozott jogból ered”, sem az a körülmény, hogy az alügynök, aki a saját megbízójának ügynöki alapszerződése és az alügynöki szerződés megszűnését követően ugyanazon termékek ügynökévé vált, továbbra is „részesül [az alügynöki megállapodás keretében] létrehozott ügyfélkörből származó előnyökből” nem fosztja meg őt az alügynöki szerződés felmondása esetén járó lelépési díjhoz való jogától.

Az ítélet, amely a kereskedelmi alügynöki szerződését illetően megállapítja, hogy (i) e szerződés megszűnt, (ii) az alügynök „bővítette az ügyfélkört”, ennélfogva ügyfeleket szerzett a megbízójának, az ügynöknek, a Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.18. cikke (1) bekezdésének és a 86/653/EGK irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontja első franciabekezdésének megsértése nélkül nem utasíthatta el a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél lelépési díj fizetésére irányuló kérelmét azzal az indokkal, hogy az ellenérdekű fél által igényelt, és a Pöensgentől kapott kártalanítás nem jövőbeni előny, hogy az ellenérdekű felet a részére fizetett lelépési díj a törvény alapján illette meg, és hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél, valamint a Pöensgen társaság továbbra is együtt dolgozik, és együtt részesül a létrehozott ügyfélkörből származó előnyökből.

Másodlagosan a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél azt javasolja, hogy a Bíróság az Európai Unió működéséről szóló szerződés (egységes szerkezetbe

foglalt változata) 267. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszse a Bíróság elé:

[omissis] [a rendelkező részben megismételt előzetes döntéshozatal iránti kérelem]

IV. A Cour de cassation határozata

A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 17. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a kereskedelmi ügynök az ügynöki szerződés megszűnése után a (2) bekezdés rendelkezéseivel összhangban kártalanítást kapjon, vagy a (3) bekezdés rendelkezéseivel összhangban kárát megtérítsék.

Ezen irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdése értelmében a kereskedelmi ügynök akkor és olyan mértékben jogosult kártalanításra, ha a megbízónak új vevőket szerzett, vagy a már meglévő vevőkkel az üzlet nagyságrendjét jelentős mértékben növelte és a megbízó az e vevőkkel folytatott üzletből továbbra is jelentős haszonra tesz szert.

A Code de droit économique (gazdasági jogi törvénykönyv) X.18. cikkének (1) bekezdése, amely az irányelv 17. cikke (2) bekezdésének a) pontját ülteti át, úgy rendelkezik, hogy a szerződés megszűnését követően a kereskedelmi ügynök lelépési díjra jogosult, ha a megbízó számára új ügyfeleket szerzett, vagy a meglévő ügyfélkörrel fennálló üzleti kapcsolatokat jelentős mértékben bővítette, amennyiben ez a megbízót a továbbiakban is jelentős előnyhöz juttathatja.

Az ítélet megállapítja, hogy a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél az ellenérdekű fél alügynöke volt, hogy ez utóbbi ügyfélkörét bővítette, és hogy az ügynöki alapszerződés megszűnésekor az ellenérdekű fél a megbízójától lelépési díjat kapott, és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél e megbízó ügynökévé vált.

A jogalap azt kifogásolja, hogy az ítélet azzal az indokkal utasítja el a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek a lelépési díj iránti kérelmét, hogy az ellenérdekű fél részére fizetett lelépési díj nem minősül jelentős előnynek, mivel nem jövőbeli, hanem a törvény értelmében fizetendő kártalanítás, és a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél továbbra is dolgozik, és a megbízóval együtt részesül a létrehozott ügyfélkörből származó előnyökből.

A jogalap vizsgálatához a fent hivatkozott 17. cikk (2) bekezdése a) pontja első franciabekezdésének értelmezése szükséges.

A határozathozatal előtt tehát a jelen ítélet rendelkező részében megfogalmazott kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni.

A fenti indokok alapján

A Cour de cassation

Felfüggeszti az eljárást, amíg az Európai Unió Bírósága válaszol a következő, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre:

Úgy kell-e értelmezni a tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló, 1986. december 18-i 86/653/EGK tanácsi irányelv 17. cikke (2) bekezdése a) pontjának első franciabekezdését, hogy a szóban forgóhoz hasonló helyzetben az ügynöknek járó lelépési díj nem minősül a neki juttatott „jelentős előnynek”?

[omissis] [ítélkező testület, dátum, eljárási megfontolások és aláírások]